

Record de Jordi Sarsanedas. Actes d'homenatge celebrats al Palau Robert de Barcelona (novembre 2007). – Amb motiu del primer aniversari de la mort del poeta Jordi Sarsanedas (1924-2006), la Institució de les Lletres Catalanes va organitzar un seguit d'activitats per recordar la figura i l'obra del poeta. L'activitat més extensa és l'exposició «Jordi Sarsanedas. Acció i crea-

ció» – amb Carme Arenas com a comissària– que s’instal·là al Palau Robert de Barcelona des del 12 de novembre fins al 3 de desembre de 2007. En una petita sala de les antigues cotxeres del palau, s’hi reuní el material més significatiu (cartes, postals, targetes, manuscrits, primeres edicions i fotografies) per explicar la trajectòria vital i literària de Sarsanedas, la qual va de l’estricta creació literària amb obres com *Mites* (1954) o *Cor meu, el món* (1999), fins a l’activisme cultural com a president del PEN Club català (1983-2001), degà de la Institució de les Lletres Catalanes (1988-1999), membre de la Secció Filològica de l’Institut d’Estudis Catalans o redactor en cap de la revista *Serra d’Or* des de 1964 fins a 1997. La mostra també donava compte de la formació intel·lectual de Sarsanedas, deutora de l’educació francesa, i del vincle amb diversos corrents literaris com l’avantguardisme. L’exposició es complementava amb el vídeo d’una de les últimes entrevistes que el poeta va concedir als mitjans de comunicació. Tot plegat s’estructurava en cinc àmbits: 1) Formació, 2) L’escriptura destil·lada, 3) Lectura com a fonament, 4) La parla i la cançó i 5) Acció cultural.

Així mateix, el divendres 16 de novembre se celebrà, al mateix Palau Robert, una jornada per recordar i aprofundir en l’obra del poeta. En la presentació, Oriol Izquierdo, president de la Institució de les Lletres Catalanes, va subratllar la necessitat de recordar la figura i l’obra d’autors rellevants i Marta Nadal, coordinadora dels actes, va destacar el vincle personal i l’enriquiment intel·lectual que va suposar per a ella el contacte amb l’escriptor. Albert Manent va ser l’encarregat d’encetar la jornada glossant un retrat de l’amic i col·lega recordat. Per fer-ho, va remetre als orígens familiars i a la infantesa de Sarsanedas, fent especial esment a la llarga estada de la família a França i destacant la cultura que el seu pare li va transmetre (gràcies en part a les col·leccions literàries de què disposava). Manent també es va referir al retorn i a l’inici de l’activitat combativa de Sarsanedas. Seguidament Marta Nadal va presentar Xavier Pla i Antoni Munné-Jordà com a encarregats de situar Sarsanedas en el context de la literatura catalana i europea de postguerra. Pla va utilitzar la traducció que l’autor va elaborar el 1947 de la novel·la *Le silence de la mer* (1942), de Vercors (pseudònim de Jean Bruller) per establir contactes significatius entre la traducció de Sarsanedas i obres com *Incerta glòria* (1956) de Joan Sales, la narració «Nit i boira» de Mercè Rodoreda, la novel·la *Entre dos silencis* (1958) d’Aurora Bertrana, entre d’altres. D’aquesta manera, tot i que és obvi que l’aportació de Sarsanedas no és original perquè és una traducció, es demostrà com l’autor entrà al panorama literari per la porta gran, ja que se situava al nivell d’altres autors més reconeguts o experimentats, per temàtica i per domini de la llengua. Antoni Munné-Jordà, el qual havia estat company del poeta a la redacció de *Serra d’Or*, va repassar els vincles de Sarsanedas amb l’avantguardisme a partir de referències al recull de narracions *Mites* (1954) i, sobretot, a la peculiar novel·la policíaca *El martell* (1956), la qual es relacionava amb autors catalans coetanis com Pere Calders o Josep Palau i Fabre.

La segona part del matí es va dedicar a analitzar la poesia i la prosa de Sarsanedas des dels punts en comú fins als més allunyats. El crític i editor Àlex Broch, que en el seu moment es va encarregar de l’edició de la poesia completa de Sarsanedas, *Fins a un cert punt (Poesia 1945-1989)* (1989), i el professor Francesco Ardolino, autor de l’estudi *La solitud de la paraula. Estudi sobre la narrativa de Jordi Sarsanedas* (2004) van conversar, plàcidament moderats per la periodista Eva Piquer, sobre els dos gèneres en l’obra de Sarsanedas. Van constatar que tot i que cada gènere té un llenguatge i unes particularitats hi ha elements en comú que els relacionen i donen unitat al conjunt de l’obra: el silenci, l’observació i la mirada, el balcó i la finestra, el compromís social. Són els termes que els dos estudiosos van analitzar. Al final de la conversa, Ardolino va revelar que remenant els papers que l’autor havia deixat havia trobat dos dietaris inèdits. Un és molt poètic i fragmentari i irregular. L’altre, en prosa, s’allarga un any, és força exhaustiu, i s’està treballant per editar-lo. La jornada matinal es va cloure amb un recital de fragments de l’obra «sarsanediana» a càrrec de l’actriu Araceli Bruch.

La sessió de la tarda comptà amb tres taules rodones a través de les quals es repassaren altres aspectes de la prolífica activitat intel·lectual de Jordi Sarsanedas. La primera, moderada per Iolanda Pelegrí, tingué la participació de Jordi Coca, Oriol Pi de Cabanyes, Joan Rendé, Joan Martí i Castell i Daniel Giralt-Miracle i estigué dedicada a l'activisme cultural de l'homenatjat. Tots ells explicaren experiències de la seva relació personal amb Sarsanedas ja sigui des de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona (el cas de Jordi Coca), la revista *Serra d'Or* (Pi de Cabanyes), la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans (Joan Martí) o l'interès pel món de les arts plàstiques (Giralt-Miracle). Posaren de manifest la importància d'una feina silenciosa i poc vistosa, però d'una enorme constància i tenacitat. La segona taula rodona, presentada i moderada per Marta Nadal, estigué dedicada a la perspectiva editorial i comptà amb la participació de Josep Maria Castellet (d'Edicions 62), Josep Massot i Muntaner (de Publicacions de l'Abadia de Montserrat) i Isidor Cònsul (d'Edicions Proa). També en aquest cas, els tres participants exposaren experiències personals, amb alguna anècdota inclosa, com la que va explicar Isidor Cònsul a propòsit del fet que *Una discreta venjança*, el darrer llibre de narrativa de l'autor, aparegués a Edicions 62 i no a Proa. Massot, que hi tingué una vinculació laboral molt més directa, feu un retrat molt més complet i documentat de la tasca de Sarsanedas a les Publicacions de l'Abadia. La tercera taula rodona, moderada per Francesc Parcerisas, estigué dedicada al mestratge de Jordi Sarsanedas i comptà amb la presència de Carles Torner, Susanna Rafart, Vinyet Panyella i Jaume Subirana. Tots quatre reconegueren el mestratge rebut, no només literari sinó també humà i ètic. Tornaren a aflorar les experiències personals, amb especial atenció als viatges que Torner va compartir amb Sarsanedas quan coincidiren a la junta de la secció catalana del Pen Club.

L'acte acabà amb una lectura de textos a càrrec d'alguns dels escriptors que havien participat en la jornada a la qual s'afegí el mateix Oriol Izquierdo, el qual a més de llegir-hi algun text i de reconèixer també el mestratge rebut, exercí novament com a director de la Institució de les Lletres Catalanes i tancà la sessió.

Val a dir que un bon nombre de les intervencions efectuades en aquesta jornada d'homenatge han estat publicades en el dossier que la revista *Serra d'Or* publicà en el seu número 578 (de febrer de 2008), també titulat *Record de Jordi Sarsanedas*. Concretament s'hi poden llegir els textos de Joan Martí i Castell («Jordi Sarsanedas, en el primer aniversari de la seva mort», p. 13-16); Xavier Pla («Jordi Sarsanedas, més enllà del silenci», p. 17-19); A. Munné-Jordà («Jordi Sarsanedas, un referent per a la renovació experimental dels anys setanta», p. 20-22); Àlex Broch («Sarsanedas o la unitat d'una doble mirada», p. 23-25); Francesco Ardolino («Glosses al marge de la prosa de Jordi Sarsanedas», p. 26-28); Josep Massot i Muntaner («Jordi Sarsanedas i les Publicacions de l'Abadia de Montserrat», p. 29-31); i Carles Torner («El mestratge de Jordi Sarsanedas», p. 32-33).

El *Record de Jordi Sarsanedas* organitzat al Palau Robert es completa amb un petit opuscle que, també amb aquest mateix títol, la Institució de les Lletres Catalanes ha editat amb motiu de l'aniversari. Són 45 pàgines molt ben editades en les quals s'inclou documentació gràfica, il·lustracions de Núria Picas, un breu repertori bibliogràfic, una selecció de textos literaris de l'homenatjat i quatre breus glosses de presentació a càrrec d'Oriol Izquierdo, Joan Rendé, Àlex Broch i Francesco Ardolino. Tot plegat encapçalat –val la pena remarcar-ho– amb la reproducció d'una obra d'Albert Ràfols Casamada elaborada expressament per a l'ocasió. La concepció i la selecció de textos és de Marta Nadal.

Així mateix, cal tenir present que, a més dels actes del Palau Robert, la commemoració de l'aniversari de la mort de Jordi Sarsanedas comptà també amb un espectacle-homenatge al Teatre Nacional de Catalunya, que tingué lloc el 19 de novembre amb actuació de Carme Sansa, Pilar Pla, Òscar Intente i Pere Ventura, tots ells sota la direcció d'Oriol Broggi. S'hi van llegir textos de Sarsanedas (tant poemes com contes). També van sortir a l'escenari alguns escriptors que (com Joan Rendé, Carles Torner i Montserrat Abelló) van llegir textos propis. Tancà l'acte el conseller de

Cultura de la Generalitat de Catalunya, Joan Manuel Tresserras, que va centrar-se en la faceta d'intel·lectual de l'homenatjat: «Va ser d'aquella mena de gent que va saber trobar l'activitat justa en un moment històric concret perquè el seu esforç tingués un caràcter multiplicador», va dir en referència a la feina que va fer a *Serra d'Or* (segons la crònica de l'acte publicada el 20 de novembre a Vilaweb). De la mateixa manera que Sarsanedas va saber fer el que calia en el seu moment per tal de recuperar la cultura catalana, el conseller va exhortar els presents a treballar per «assegurar l'excel·lència i conquerir el mercat internacional». «Aquest és el repte del moment i complir-lo, com ell va fer en el seu moment, és el millor homenatge que li podem fer», hi va afegir.

Esperem que tot plegat serveixi no només per recordar sinó també per impulsar l'estudi de qui avui dia, ja sens dubte, hem de considerar com un dels grans escriptors de la literatura catalana de la segona meitat del segle XX i principis del XXI.

Oriol GONZÁLEZ I TURA
Jaume AULET AMELA
Universitat Autònoma de Barcelona